

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka práce: Alena Smržová

Obor: učitelství pro I. stupeň ZS

Název práce: Jazyková didaktická hra

Vedoucí práce: PaedDr. Simona Pišlová, dr.

Oponent: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Diplomová práce Aleny Smržové je rozdělena do pěti kapitol. Je příspěvkem k možnostem využití hry a herních metod při výuce na prvním stupni. Jde tedy o téma aktuální a pro rozvoj aplikované didaktiky českého jazyka důležité.

V první kapitole se autorka snaží vymezit na základě slovníků a dalších odborných příruček chápání termínů *hra*, *didaktická hra*, *jazyková hra*. Stylizačně nepovažuji za vhodnou úvodní větu kapitoly *Jazyková hra*. Mezi funkcemi didaktické hry postrádám funkci imitační, domnívám se, že o ní lze uvažovat též při výuce mateřského jazyka, např. při nápodobách jiných projevů, při parafrázování určitých textů, při převypravování slyšeného textu.

Ve druhé kapitole se autorka snaží podat přehled, jak se ke hře přistupovalo v dějinách výchovy od prvopočátků, přes nejstarší civilizace, středověk až po Komenského. Připadá mi, že autorka nemá přesně vymezeno, jaký typ hry chce sledovat – v některých kapitolách hovoří o čemsi, co odpovídá nebo se blíží didaktické herní metodě, ovšem na jiných místech hovoří o hračkách a o hrách pro ukrácení volného času (Egypt). Dále se domnívám, že i v kapitole o středověku by se dalo pohovořit o hrách (jsou dochovány zprávy o tom, že i v klášterech se jisté typy her provozoval, byť neoficiálně). K rozlišení funkcí muže a ženy (kapitola *Pravěká společnost*) mi nedá, abych nepřipomněl, že rozlišení funkcí, jak je autorka uvádí, odpovídá evropskému kulturnímu kontextu – v jiných společenstvích, např. v jižní Asii a v Austrálii diference funkcí není tak vyhraněná nebo je jejich rozvrstvení opačné (ženy loví a muži se starají o domácí krb – mohli bychom zjednodušeně říci). Rovněž je mnoho zpráv o hrách a jejich funkci v mimoevropských civilizacích, bylo by vhodné připomenout alespoň jihoamerické Aztéky a Inky.

Třetí kapitola je věnována učebnicím českého jazyka jako zdrojům jazykové hry. Autorka upozorňuje na to, že hry jsou již relativně běžnou záležitostí, s níž se dítě jak ve škole, tak v mimoškolních (i doškolních) aktivitách setkává. V učebnicích sice převažují různé typy neherních cvičení, ale hra se dá udělat z každého cvičení (zde se autorka odvolává

na názor S. Pišlové). Na závěr této kapitoly podává okomentovaný přehled oxeroxovaných a naskenovaných cvičení, která se objevují v učebnicích pro čtvrtý ročník (řady Alter, Jinan, Fortuna, Prodos). Zaměření jednotlivých her zpracovala A. Smržová do celkem přehledných tabulek, které tvoří přílohu práce. Jednotlivé učebnice z hlediska her jsou dale autorkou komentovány. Trochu mi v této pasáži chybí kritický přístup k analýze učebnic – hodnocení náročnosti, vhodnosti, použitelnosti, zda by bylo možné nějaké hry vhodněji uzpůsobit, která témata by si říkala o to, aby byla primárně procvičována formou hry. Zajímavé je chápání termínu jazykové hry dětmi, které nemají teoretické odborné povědomí, ale intuitivně jeho význam postihnou.

V poslední kapitole autorka podává návrhy jazykových her vhodných pro výuku mateřského jazyka, komentuje rovněž jejich úroveň.

Součástí diplomové práce je také bohatý soubor příloh, v nichž autorka podává žákovská řešení některých her.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Hodnotím ji jako:

velmi dobře

Náměty k obhajobě:

- 1/ Diplomantka se na straně 14 pokouší vymezit své chápání termínu didaktická jazyková hra “vyučovací metoda, která přirozeným způsobem vtahuje žáky do vyučovacího procesu, pomáhá jim pozitivně přistupovat ke škole a k učení”. Toto vymezení mi připadá příliš obecné, spíše bych řekl, že jde o vymezení didaktické hry, resp. herní metody, než termínu, který se rozhodla vymezit autorka. Jak by tedy bylo možné vymezení termínu specifikovat, aby diplomantka skutečně charakterizovala vybraný termín?
- 2/ Zajímalo by mě, proč diplomantka končí kapitolu týkající se historie her u Komenského?
- 3/ Pokud diplomantka přijímá názor, že vše lze učit pomocí hry, byl bych rád, aby sama vybrala témata z prvostupňové praxe, která bývají většinou probírána a procvičována neherními metodami, a demonstrovala, že je lze procvičit/probrat pomocí hry.

V Praze 20. 4. 2006

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.